

Rapport

Datum: 21 december 2006
Rapportnummer: 2006/384

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Centraal Justitieel Incasso Bureau bij de te late terugbetaling van een bekeuring niet *standaard* wettelijke rente heeft uitbetaald, maar eerst op verzoek daartoe.

Verzoeker klaagt er voorts over dat het CJIB zijn op 9 juni 2005 ingediende klacht over het niet standaard uitbetalen van wettelijke rente, niet binnen de in artikel 9:11 van de Algemene wet bestuursrecht gestelde termijn van zes weken heeft afgehandeld en hem geen schriftelijke mededeling van de verdaging heeft gedaan.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker is door de politie bekeurd wegens de overschrijding van de maximum snelheid. Verzoeker heeft tegen de afgegeven beschikking administratief beroep ingesteld bij de officier van justitie. De officier van justitie heeft de beschikking bekrachtigd. Hierop heeft verzoeker beroep ingesteld bij de kantonrechter en heeft hij zekerheid gesteld voor de betaling van de opgelegde sanctie. De kantonrechter achtte het beroep gegrond en heeft de beschikking vernietigd. Na de uitspraak van de kantonrechter heeft het CJIB de zekerheidsstelling aan verzoeker geretourneerd. Daarna heeft verzoeker het CJIB verzocht om hem de wettelijke rente te vergoeden over het bedrag dat hij als zekerheidsstelling heeft moeten betalen.

I. Ten aanzien van het niet standaard vergoeden van de wettelijke rente door het CJIB bij een te late terugbetaling van een bekeuring.

Bevindingen

1. Op 7 februari 2005 verzocht verzoeker per faxbericht aan het CJIB om hem de wettelijke rente te vergoeden over een teruggestort bedrag ter zekerheidsstelling van € 45. Op 17 februari 2005 berichtte het CJIB de wettelijke rente van € 1,05 aan verzoeker over te maken op zijn rekeningnummer.

2. Op 17 maart 2005 diende verzoeker een klacht in bij de Nationale ombudsman. Verzoeker klaagt erover dat het CJIB bij de te late terugbetaling van een bekeuring niet *standaard* wettelijke rente heeft uitbetaald, maar eerst op verzoek daartoe. Omdat de klacht nog niet door het CJIB was behandeld, werd de klacht doorgezonden naar het CJIB voor interne klachtafhandeling.

3. Op 29 juli 2005 berichtte het CJIB aan verzoeker dat zijn klacht met betrekking tot het niet standaard vergoeden van de wettelijke rente ongegrond was. Het CJIB stelde zich op

het standpunt dat de Wet Administratieve Handhaving Verkeersvoorschriften (WAHV) geen wettelijke mogelijkheid biedt voor het standaard toekennen van wettelijke rente.

Verder schreef het CJIB:

"Op grond van artikel 6:119 BW (zie Achtergrond, onder 1.1.; N.o.) kan door u (lees: verzoeker; N.o.) schadevergoeding worden gevorderd wegens vertraging in de voldoening van een geldsom. Die schadevergoeding bestaat, zo bepaalt dit artikel, uit de wettelijke rente van die som over de tijd dat de schuldenaar in verzuim is. In uw (lees: verzoekers; N.o.) geval waarin een beschikking door een kantonrechter was vernietigd kende het CJIB een rentevergoeding toe over de periode vanaf het moment dat het bedrag aan zekerheidsstelling was betaald, te weten juni 2004, tot het moment waarop het bedrag was teruggestort, te weten december 2004. Hiervan bent u bij brief van 17 februari 2005 in kennis gesteld."

4. Verzoeker liet de Nationale ombudsman bij faxbericht van 8 augustus 2005 weten niet akkoord te gaan met de klachtafhandeling door het CJIB. Hierop stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in.

5.1. In zijn reactie op verzoekers klacht achtte de minister van Justitie de klacht van verzoeker niet gegrond. Volgens de minister van Justitie biedt noch de WAHV, noch de interne Executierichtlijn WAHV van het CJIB (zie Achtergrond onder 2. en 3.) een juridische grondslag om wettelijke rente standaard uit te keren. Daarnaast verwees de minister naar twee uitspraken van de Hoge Raad (zie Achtergrond onder 4.). De minister bleef op het standpunt dat een betrokkene zelf, wanneer het CJIB niet binnen vier weken na de uitspraak van de kantonrechter het bedrag van de zekerheidsstelling heeft teruggestort, op grond van artikel 6:119 BW, om vergoeding van de wettelijke rente moet verzoeken.

5.2. Bij brief van 1 december 2005 vroeg de Nationale ombudsman aan de minister van Justitie een aantal vragen te beantwoorden met betrekking tot het vergoeden van de wettelijke rente. De minister van Justitie antwoordde dat het vast beleid van het CJIB is om in die gevallen waarin op aanvraag rentevergoeding wordt toegekend, de wettelijke rente te berekenen over de periode dat het CJIB het bedrag van de zekerheidsstelling heeft ontvangen tot aan het moment dat het bedrag wordt geretourneerd. Deze manier van handelen is in het voordeel van betrokkene omdat nu, anders dan het Burgerlijk Wetboek vereist, het CJIB niet eerst in gebreke hoeft te worden gesteld. De wettelijke rente wordt pas uitgekeerd wanneer het CJIB niet binnen vier weken na het vonnis van de kantonrechter het bedrag van zekerheidsstelling heeft terugbetaald. De periode van vier weken is volgens de minister een redelijke termijn voor het CJIB om aan haar verplichting tot terugstorting te voldoen. De minister vatte zijn antwoorden als volgt samen:

"Het CJIB gaat over tot vergoeding van de wettelijke rente zonder dat zij daartoe verplicht is. Zij vergoedt bovendien meer dan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek voorschrijven."

6. Verzoeker vond dat het schrijven van de minister van Justitie incorrect was. Volgens verzoeker had het CJIB niet volgens de richtlijnen gehandeld. Hij illustreerde dit aan de hand van een voorbeeld in een vergelijkbare zaak.

7. Bij brief van 6 juli 2006 deelde de minister van Justitie in reactie op de brief van verzoeker mee dat in deze andere zaak per ongeluk wettelijke rente is uitgekeerd die volgens de richtlijnen onverschuldigd is, omdat de periode tussen vonnis en terugstorting van de zekerheidsstelling minder dan vier weken bedroeg. Deze fout was in het voordeel van verzoeker en is derhalve niet gecorrigeerd. De hoogte van de uitgekeerde wettelijke rente was, anders dan verzoeker stelde, correct berekend. Verzoeker was uitgegaan van een verkeerd rentepercentage en had een verkeerde termijn gehanteerd.

Beoordeling

8. Indien een interne richtlijn van een bestuursorgaan een termijn geeft waarbinnen een geldbedrag terugbetaald dient te worden, en wanneer het interne beleid bovendien is dat de wettelijke rente vergoed wordt als deze termijn is overschreden, dan brengt het vereiste van coulance met zich mee dat in geval het bestuursorgaan die termijn inderdaad overschrijdt, het niet slechts op verzoek van een betrokkene maar uit eigen beweging tot vergoeding van de wettelijke rente dient over te gaan.

9. De (interne) Executierichtlijn WAHV van het CJIB bepaalt dat, nadat de kantonrechter een ingediend beroep gegrond heeft verklaard, de betaalde zekerheidsstelling binnen één maand na melding aan het CJIB aan betrokkene wordt gerestitueerd. Daarnaast heeft de minister aangegeven dat indien de restitutie niet op tijd plaatsvindt, het CJIB op verzoek van betrokkene de wettelijke rente vergoedt. De Nationale ombudsman oordeelt dat het vereiste van coulance in dit geval met zich meebrengt dat het CJIB uit eigen beweging had dienen over te gaan tot vergoeding van de wettelijke rente. Door niet uit eigen beweging over te gaan tot vergoeding van de wettelijke rente, heeft het CJIB gehandeld in strijd met het vereiste van coulance. De Nationale ombudsman ziet hierin reden tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman merkt overigens op dat de Algemene wet bestuursrecht op dit punt aangepast zal worden, in die zin dat het bestuursorgaan over de termijn tussen betaling en terugbetaling wettelijke rente verschuldigd is over het te veel betaalde bedrag (zie Achtergrond onder 5.).

II. Ten aanzien van het door het CJIB niet binnen de gestelde termijn van zes weken afhandelen van verzoekers klacht

Algemeen

Op 17 maart 2005 klaagde verzoeker bij de Nationale ombudsman over een gedraging van het CJIB. Klager vond het niet terecht dat het CJIB niet standaard de wettelijke rente vergoedde bij een te late terugbetaling van een bekeuring. Het verzoekschrift werd door de Nationale ombudsman op 8 juni 2005 doorgestuurd naar het CJIB omdat de klacht nog niet intern was behandeld door het CJIB. Het CJIB liet de Nationale ombudsman weten dat zij het verzoekschrift op 9 juni 2005 had ontvangen. Bij brief van 29 juli 2005 heeft het CJIB de klacht afgehandeld.

Bevindingen

1. Bij brief van 8 augustus 2005 klaagde verzoeker bij de Nationale ombudsman erover dat zijn op 9 juni 2005 bij het CJIB ingediende klacht over het niet standaard uitbetalen van wettelijke rente, niet binnen de in artikel 9:11 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gestelde termijn van zes weken was afgedaan en dat verzoeker geen schriftelijke mededeling van vertraging had gekregen.
2. De minister van Justitie schreef in zijn reactie van 27 oktober 2005 dat hij de klacht gegrond achtte en bood zijn excuses aan voor het niet verzenden van een bericht van verdaging.

Beoordeling

3. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit brengt met zich mee dat bestuursorganen zaken binnen de wettelijke of redelijke termijn afhandelen. Volgens artikel 9:11, eerste lid van de Awb dienen bestuursorganen klachten binnen zes weken af te handelen. Deze termijn kan volgens artikel 9:11, tweede lid van de Awb met vier weken verdaagd worden, mits het bestuursorgaan de klager van deze verdaging schriftelijk op de hoogte stelt.
4. Door geen bericht van verdaging aan verzoeker te zenden en op 29 juli 2005 te beslissen op de klacht van verzoeker, heeft het CJIB zich niet aan de wettelijke termijn gehouden om op de klacht te beslissen, zoals ook door de minister is erkend. Door pas op 29 juli 2005 op de klacht van verzoeker te reageren, heeft het CJIB gehandeld in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Centraal Justitieel Incasso Bureau, is
gegrond ten aanzien van:

het niet standaard, maar eerst na een verzoek daartoe, vergoeden van de wettelijke rente door het CJIB bij een te late terugbetaling van een bekeuring; wegens schending van het vereiste van coulance.

het door het CJIB niet binnen de gestelde termijn van zes weken afhandelen van verzoekers klacht; wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

AANBEVELING

De minister van Justitie wordt in overweging gegeven om, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht, al over te gaan tot het uit eigen beweging vergoeden van de wettelijke rente, in die gevallen waarin de kantonrechter een ingediend beroep op grond van de WAHV gegrond heeft verklaard en de zekerheidstelling uit dien hoofde moet worden terugbetaald.

Onderzoek

Op 8 augustus 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer T. te Hilversum, met een klacht over een gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de minister en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van de minister van Justitie gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 8 augustus 2005.

Reactie van de minister van Justitie van 27 oktober 2005 op het verzoekschrift van 8 augustus 2005.

Reactie van verzoeker van 15 november 2005 op de brief van de minister van Justitie van 27 oktober 2005.

Schriftelijke antwoorden van de minister van Justitie van 26 januari 2006 op de vragen van de Nationale ombudsman.

Reactie van verzoeker van 13 februari 2006 op de antwoorden van de minister van Justitie van 26 januari 2006.

Reactie van de minister van Justitie van 12 april 2006 op de brief van verzoeker van 13 februari 2006.

Reactie van verzoeker van 24 april 2006 op de brief van de minister van Justitie van 12 april 2006.

Reactie van de minister van Justitie van 6 juli 2006 op de brief van verzoeker van 24 april 2006.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Burgerlijk Wetboek

1.1. Artikel 6:119, eerste lid

"1. De schadevergoeding, verschuldigd wegens vertraging in de voldoening van een geldsom, bestaat in de wettelijke rente van die som over de tijd dat de schuldenaar met de voldoening daarvan in verzuim is geweest."

1.2. Artikel 6:81

"De schuldenaar is in verzuim gedurende de tijd dat de prestatie uitblijft nadat zij opeisbaar is geworden en aan de eisen van de artikelen 82 en 83 is voldaan, behalve voor zover de vertraging hem niet kan worden toegerekend of nakoming reeds blijvend onmogelijk is."

1.3. Artikel 6:82, eerste lid

"1. Het verzuim treedt in, wanneer de schuldenaar in gebreke wordt gesteld bij een schriftelijke aanmaning waarbij hem een redelijke termijn voor de nakoming wordt gesteld, en nakoming binnen deze termijn uitblijft."

2. Wet administratieve handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 21

"1. De verplichting tot zekerheidsstelling vervalt nadat ten aanzien van de opgelegde administratieve sanctie een onherroepelijke beslissing is genomen.

2. Indien de in het eerste lid bedoelde beslissing inhoudt dat de opgelegde administratieve sanctie geheel of gedeeltelijk blijft gehandhaafd, wordt de verschuldigde administratieve sanctie op de zekerheidsstelling verhaald."

3. Executierichtlijn WAHV van 1 februari 2005

Artikel 24

"Als een betrokkene beroep instelt bij de kantonrechter wordt de zekerheidsstelling aan het CJIB betaald. Als de kantonrechter het beroep gegrond verklaart dan wordt de betaalde zekerheidsstelling binnen één maand na melding aan het CJIB aan betrokkene gerestitueerd."

4. Uitspraken Hoge Raad der Nederlanden

4.1. HR 27 februari 2001, VR 2001, 175.

"In de WHAV is niet voorzien in vergoeding van wettelijke rente over het bedrag van de zekerheidsstelling of toekenning van enige andere vorm van schadevergoeding. Dit betekent dat de kantonrechter terecht heeft geoordeeld dat in het kader van de onderhavige procedure uitsluitend de in artikel 13a WAHV bedoelde kosten voor vergoeding in aanmerking komen."

4.2. HR 12 november 1996, DD 27 (1997), afl. 2, pagina 197-198.

"Geen wettelijke grondslag voor toekenning wettelijke rente over zekerheidsstelling."

5. Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht (volgens informatie van de website van het ministerie van Justitie treedt deze in werking in 2008)

Artikel 4.4.2.6

"1. Indien een betaling aan het bestuursorgaan is geschied op grond van een beschikking die in bezwaar of in beroep is gewijzigd of vernietigd, is het bestuursorgaan over de termijn tussen de betaling en de terugbetaling wettelijke rente verschuldigd over het te veel betaalde bedrag."